החברה למתנ"סים
רשות חברתית אמיתית

אור ירוק
העמותה לשינוי תרבות הנהיגה בישראל

ש"ל"מ

מדינת ישראל
משרד החינוך
האגף לחינוך קדם יסודי

שלום לכולכם,

שנת הלימודים החדשה מזמנת לנו אפשרות להשפיע על הרגלי הילדים בנושא בטיחות בדרכים. מטרתנו היא לדאוג שילדים המגיעים ברגל לגן, יקפידו לתת יד למבוגר בזמן שהם חוצים את הכביש; ילדים המגיעים ברכב לגן יקפידו להיחגר בכיסא הבטיחות שלהם; וילדים המגיעים על אופניים יקפידו לחבוש קסדה.

חשוב לחנך את הילדים מגיל צעיר לשמור על כללי הבטיחות בדרכים, ובכך להציל חיים.

בחומר המצורף תמצאו פעילויות המבוססות על רעיונות שהופעלו על ידי מתנדבי תוכנית זה"ב בגן - גמלאים מתנדבים בגני הילדים.

עיתון חודש ספטמבר
זהירות בדרכים

במרכז התוכנית נמצאת **לֶלָה** - הדמות שמזכירה לנו את כללי הבטיחות בדרכים

למה **לֶלָה**? כי כל הפעולות שיש לעשות כדי להקפיד על כללי הבטיחות בדרכים מתחילות ב**לֶלָה** או ב**לָלָה**: **ל**הביט, **ל**הקשיב, **ל**תת יד, **ל**חצות, **ל**שבת על כסא הבטיחות, **ל**חגור חגורה, **ל**חבוש קסדה ו**ל**שחק רק במקום בטוח.

הקפידו לשוחח עם הילדים על המסר אותו אתם רוצים להעביר.אתם מוזמנים לבחור את הפעילויות שמתאימות לכם, בהתאם לתוכנית העבודה בגן.
נשמח אם תשלחו לנו תמונות ורעיונות כדי שנוסיף לעיתון הבא

שלכם
רונית רביב- מנהלת תוכנית זה"ב בגן
lela@oryarok.org.il 09-7776173/62

עד גיל 9, ילדים לא יכולים לחצות לבד את הכביש. מדוע?

- **יכולת ריכוז** - ילדים מתקשים להתמקד בפעולות חציית כביש, ודעתם מוסחת בקלות.
- **יכולת שיפוט מרחק ומהירות נסיעה** -ילדים מבלבלים בין מרחק לגודל. רכב קטן ייראה להם רחוק גם אם הוא מתקרב אליהם במהירות.
- **יכולות ראייה ושמיעה** - ילדים מתקשים לזהות סכנות בכביש משום ששדה הראייה שלהם מצומצם משדה הראייה של מבוגר, וחוש השמיעה שלהם איננו מפותח דיו לזהות את הכיוון שממנו מגיע רכב (למשל בצומת).
- **המבנה הפיזי** - ילדים הם קטנים פיזית, ולכן הם מתקשים במצבים מסוימים לראות רכבים; וגם הנהגים מתקשים לראותם.
- **תאונת "מוכר הגלידה"** - ילדים נוטים להתפרץ לכביש. גם אם הם עוצרים לפני מעבר החצייה; הם נוטים לחצות את הכביש בריצה ולא להתבונן לצדדים לפני חציית הכביש.
- **יכולת עיבוד מידע** - לילדים יש יכולת מוגבלת בלבד לאתר את המידע החיוני לחצייה בטוחה, והם מתקשים להתייחס לשינויים שחלים בסביבת הכביש.

שרים שיר למדו את השיר של ללה (לפי המנגינה של "לכובע שלי 3 פינות"):

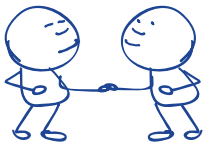
לְלֶלָה שֶׁלָּנוּ יֵשׁ אַרְבַּע עֵצוֹת:
לְהַבִּיט, לְהַקְשִׁיב, לָתֵת יָד, לַחֲצוֹת.
עִם לֶלָה נֶחְצֶה אֶת הַכְּבִישׁ כְּמוֹ גְּדוֹלִים,
כִּי לֶלָה שׁוֹמֶרֶת עַל כָּל הַכְּלָלִים.

קופסת הפלאים

הכינו "קופסת פלאים" מקופסת נעליים עטופה ומקושטת בתמונות ובמדבקות בנושא בטיחות בדרכים. עם פתיחת המפגש, הילדים יצטרכו לנחש מה יש בקופסה, באמצעות שאלות שהתשובה עליהם היא: "כן" או "לא". לדוגמא: "האם זה פיל?" "האם זה רמזור?" עודדו את הילדים לשאול שאלות כלליות ("זה גדול?" "זה בעל חיים?" וכד'). אחרי כ-20 שאלות, גלו לילדים מה בתוך הקופסה.
במפגש הראשון הכניסו לקופסה אפוד זוהר, וספרו לילדים שבמפגשים הבאים תלבשו אותו. ניתן להזמין את הילדים להביא למפגשים הבאים חפצים מהבית או מהגן, ולהכניסם לקופסה. בהמשך, יכול כל ילד להכין לעצמו קופסה אישית, ולשחק בבית עם המשפחה.

משחק היכרות

כל ילד יאמר מה שמו, ומדוע הוא נקרא כך. אחרי שתקריאו את הסיפור, שאלו את הילדים למה קוראים ללה בשמה.

סיפור בכיתו את לילה/ מאת נעה סילוני

כְּמוֹ בְּכָל יוֹם חֲמִישִׁי, גַּם הַיּוֹם אִמָּא וַאֲנִי הָלַכְנוּ בָּרֶגֶל לַגַּן, וַאֲנִי סָפַרְתִּי אֶת הַמְּכוֹנִיּוֹת שֶׁעָבְרוּ בַּכְּבִישׁ. כְּשֶׁהִגַּעְנוּ לִשְׁפַת הַמִּדְרָכָה עָזַבְתִּי אֶת יָדָהּ שֶׁל אִמָּא וְכִמְעַט שָׂכַחְתִּי לַעֲצֹר. רָאִיתִי מְכוֹנִית נוֹסַעַת בְּדִיּוּק לְכִוּוּן מַעֲבַר הַחֲצִיָּה. אִמָּא צָעֲקָה, "נָדָב!!!!" עָצַרְתִּי מַמָּשׁ עַל שְׂפַת הַכְּבִישׁ. הַמְּכוֹנִית עָצְרָה לְיָדִי בַּחֲרִיקַת בְּלָמִים. מֵהַמְּכוֹנִית יָצְאָה אִשָּׁה שֶׁנִּרְאֵתָה מְבוֹהֶלֶת וְאָמְרָה, "יֶלֶד, כְּמְעַט יָרַדְתָּ לַכְּבִישׁ בְּלִי לַעֲצֹר וּלְהַבִּיט. מַזָּל שֶׁלֹּא קָרָה כְּלוּם!" הִרְגַּשְׁתִּי דְּמָעוֹת קְטַנּוֹת בָּעֵינַיִם, וְלֹא עָנִיתִי. שָׂתַקְתִּי. אִמָּא הִגִּיעָה בֵּינְתַיִם לְמַעֲבַר הַחֲצִיָּה. הִיא לֹא אָמְרָה כְּלוּם, רַק הֶחְזִיקָה אֶת הַיָּד שֶׁלִּי קְצָת יוֹתֵר חָזָק מֵאֲשֶׁר בְּדֶרֶךְ כְּלָל. אִמָּא וַאֲנִי הִבַּטְנוּ לְכָל הַכִּוּוּנִים, וְרַק כְּשֶׁהָיִינוּ בְּטוּחִים שֶׁאַף מְכוֹנִית לֹא מִתְקָרֶבֶת, חָצִינוּ אֶת הַכְּבִישׁ. "מָה קָרָה? שָׂכַחְתָּ אֶת הַכְּלָלִים?" שָׁאֲלָה אִמָּא כְּשֶׁנִּכְנַסְנוּ לַגַּן. "כֵּן, לֹא שַׂמְתִּי לֵב," עָנִיתִי. אִמָּא לִטְּפָה אֶת רֹאשִׁי. הִיא נִבְהֲלָה מְאוֹד, אֲנִי יוֹדֵעַ. לְפֶנֶי שֶׁנִּפְרַדְתִּי מִמֶּנָּה אָמַרְתִּי, "אוּלַי אֲנִי אַמְצִיא סִימָן שֶׁיַּזְכִּיר לִי וּלְכָל הַיְלָדִים אֶת הַכְּלָלִים, וְלֹא נִשְׁכַּח אוֹתָם אַף פַּעַם." "רַעְיוֹן טוֹב!" אָמְרָה אִמָּא, וְהָלְכָה. "צָרִיךְ לִזְכֹּר אֶת כָּל הַכְּלָלִים," חָשַׁבְתִּי בְּלִבִּי. "לַעֲצֹר, לְהַקְשִׁיב לַקּוֹלוֹת, לְהַבִּיט לְכָל הַכִּוּוּנִים, לָתֵת יָד לִמְבֻגָּר - וְלַחְצוֹת בִּזְהִירוּת וּבְמְהִירוּת אֶת הַכְּבִישׁ. מָה יָכוֹל לְהַזְכִּיר לָנוּ אֶת כָּל הַכְּלָלִים בְּבַת אַחַת?" וּפִתְאוֹם יָדַעְתִּי. "לְהַקְשִׁיב... לְהַבִּיט... לָתֵת יָד... לַחְצוֹת... לְהַקְשִׁיב... לְהַבִּיט... לֶלֶה. חֲבֵרָה שֶׁקּוֹרְאִים לָהּ לֶלֶה תַּזְכִּיר לָנוּ אֶת הַכְּלָלִים. לְהַקְשִׁיב, לְהַבִּיט, לָתֵת יָד, לַחְצוֹת - לֶלֶה." נִסִּיתִי לִיצֹר כָּל מִינֵי לֶלוֹת. בַּסּוֹף יָצְאָה לִי לֶלֶה כָּזֹאת שֶׁמְּיֻיד אָהַבְתִּי. אַחֲרֵי שֶׁהִצַּגְתִּי אוֹתָהּ לְכָל יַלְדֵי הַגַּן בַּמִּפְגָּשׁ, קִפַּלְתִּי אוֹתָהּ וְהִכְנַסְתִּי לַכִּיס, כְּדֵי שֶׁהִיא תִּהְיֶה אִתִּי כָּל הַזְּמַן. מֵאָז אֲנִי וְכָל הַחֲבֵרִים בַּגַּן לֹא שׁוֹכְחִים אֶת כְּלָלֵי הַזְּהִירוּת בַּכְּבִישׁ. וְאִם אֲנַחְנוּ שׁוֹכְחִים, לֶלֶה מַזְכִּירָה לָנוּ.

דפי העבודה נמצאים באתר אור ירוק - ללה

שאלו את הילדים:
מה מלמדת אותנו ללה?
מתי ללה יכולה לעזור לנו?
הדגישו מילים חדשות בסיפור: נדב - מלשון מתנדב,
מילים נוספות: מתנדבים, נדיבות, נדבה.

מקללה (במקל של ללה)

גִזרו עיגולי קרטון. הילדים יציירו בתוכם את ללה (לחלופין, ניתן להשתמש במדבקות ירוקות עגולות גדולות או בשני דפים קטנים). הצמידו את הדמות למקל שלגון, וכל ילד יכתוב את שמו.

חידון ללה

שאלו שאלות בתאם לסיפור - הילדים ירימו את מקללה רק כשהתשובה היא "כן".
האם אמא ונדב הלכו לגן?
האם נדב עזב את היד של אמא ורץ לכביש?
האם אמא נבהלה? (מזמינים את הילדים להסביר למה.)
האם נדב יכול לחצות את הכביש עם אמא?
האם נדב ואמא צריכים להביט לכל הכיוונים לפני חציית הכביש?
האם צריך לחצות את הכביש במעבר חצייה?

הדגמה

הכינו מעבר חצייה גדול מבריסטול או משטיח אמבטיה (מומלץ): הפכו את השטיח לצדו הלבן, וצבעו בצבע פנדה שחור את הפסים, או הדביקו מסקינטייפ שחור. הדגימו לילדים כיצד יש לחצות את מעבר החצייה: לעצור, להביט, להקשיב, לתת יד למבוגר ולחצות במהירות.

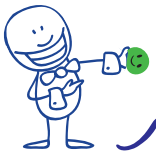

ללה מבצבץ

צרו מבצק ירוק ללות בצורות שונות

ללה רב-שימושית

הכינו ללה שניתן להשתמש בה בתור בובת כפפה: קפלו פיסת לבד ירוקה לשניים.גִזרו עיגול רחב ככל האפשר (שימו לב לא לגזור את הצד של הקיפול). גזרו שרוך שחור ל-4 חלקים שווים (ידיים ורגליים) ותִפרו מאחורי העיגול הקדמי, לפי הדוגמה. הדביקו בעזרת דבק חם את שני העיגולים זה על זה (השאירו בתחתית מקום פתוח לידיים).
הדביקו גם את העיניים הזזות והפה.
ניתן להכין ללה מקרטון קשיח (של דגני בוקר), צבוע בירוק. הוסיפו עיניים, פה, ידיים ורגליים מבריסטול שחור. מאחורי העיגול הוסיפו פס קרטון לרוחב, שאליו תכניסו את היד.

מצביעים את ללה

מכינים עם הילדים דמויות מהסיפור על מקלות - (דף הדמויות נמצא באתר אור ירוק). גוזרים את הדמויות, צובעים ומדביקים על מקל שלגון.
מקריאים שוב את הסיפור "הכירו את ללה", ומבקשים מהילדים להרים את מקל הדמות המתאים בכל פעם שהדמות הזו מופיעה. הציעו לילדים להמחיז את הסיפור.

הדרך אל הגן

הכינו דוגמא של מסלול בטוח אל הגן. הזמינו את ההורים ליצור את המסלול הבטוח של ילדיהם אל הגן. ניתן לסמן מעברי חצייה ותמרורים. תוכלו להכין קלסר: "הדרך הבטוחה אל הגן".

מחברת ללה

במהלך המפגש הזמינו את הילדים לספר איך ללה הזכירה להם במהלך השבוע את הכללים. את הסיפורים הם יציירו ויכתבו במחברת ללה. המחברת תהיה מונחת בפינת ללה בגן. ניתן להכין לכל ילד מחברת ללה אישית.

ללה מתוארים שונים

ללה מחבקת

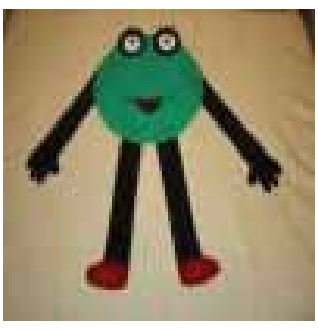

הכינו ללה גדולה בצורת כרית מפרווה ירוקה או בד ירוק. מלאו אותה בבדים או באקרילן. הוסיפו לה ידיים ורגליים מבד שחור ממולא באקרילן, עיניים משני חצאים של כדור קלקר המודבקים על הבד, וחיוך גדול משרוך אדום. כעת ללה תוכל ללטף כל אחד מהילדים ולהקשיב לסיפוריהם.

ללה מפונפונים

ללה מזיזה ידיים ורגליים

ללה סרוגה

סיגנית ללה ילדיתית

קשטו את הקיר בעבודות ילדים בנושא חצייה בטוחה - תוכלו להוסיף פוסטר של ללה וכרזות עם סיסמאות מקושטות בנושא בטיחות בדרכים. תוכלו למצוא עשרות כרזות באתר הופ (הפעלות לגננת - חופשה בטוחה)

סיסמאות מפרויקט "חופשה בטוחה" בשיתוף ערוץ הופ

- **"נזהר בכל מקום ועל חיינו נשמור"** - גן יפה נוף, צפת
- **"במעבר חצייה חצית - בחיים זכית"** - גן אורגן, תל אביב
- **"במעבר חציה אני עובר - על חיי אני שומר"** - גן ארז, גבעת זאב
- **"זהירות בדרכים מצילה חיים"** - גן אמירים, תל אביב
- **"ילדי הגנים הולכים בזהירות לבתים"** - גן זית, פסגות
- **"נזהר בכל מקום ועל חיינו נשמור"** - גן יפה נוף, צפת
- **"עצור בטרם תעבור - חייבים לזכור"** - גן כרכום, ראש העין
- **"אנחנו שומרים על כל הכללים"** - גן מצוף, בת ים

עוגת דבש בצבעי הרמזור

קשטו את עוגת הדבש בצבעי הרמזור, חזרו על משמעות הצבעים והזכירו לילדים שבכל יום חול ובכל יום חג חייבים לשמור על כללי הבטיחות בדרכים.

ללה מברכת לשנה טובה

גזרו מלבן מקרטון צבעוני, עיגול ירוק עם "צוואר" רחב, כנפיים שחורות (שתי ידיים המחוברות אחת לשנייה) ושתי כפות ידיים. הצמידו את הראש אל גב המלבן הצבעוני, הדביקו את הידיים השחורות מאחורי הראש ושימו כף יד מתחת לכל אחת מהן. כעת הכינו ברכה לשנה החדשה ושימו אותה במרכז הקרטון הצבעוני. תוכלו לקשט בשרשרת ללה קטנה לצוואר.

מתבגלים "עבור"

הכינו צורה של כף יד מחומר הנקרא "סול". (ניתן לקנות חבילה בחנויות יצירה), קשטו כל יד בחומרי מחזור : מדבקות / חוטים / פלסטלינה / עיניים זזות. חברו מקל בתחתית כף היד ותרגלו עם הילדים עצירה בטוחה - בכל פעם שאתם מושיטים קדימה את הדמות הילדים עוצרים, כשאתם מחביאים את הדמות מאחורי הגב, הילדים צועדים באופן חופשי.

לוח - "צוברים את מה שחשוב"

גזרו פוליגל בגודל 20 ס"מ על 30 ס"מ. צרו במרכז חלון. השחילו בתוך החורים של הפוליגל חוטי ברזל או חוטי חשמל מצד לצד. קשטו את המסגרת במדבקות וביריות צבעוניים (ניתן להשתמש בעטיפות של מתנות). הוסיפו אטבים קטנים. הכינו עם הילדים פתקים שיזכירו להם לשמור על כללי בטיחות בדרכים והצמידו ללוח.

ברכות שנה טובה

חתכו צלחת קטנה בצבע ירוק לשניים, הצמידו את מחצית הצלחת לצלחת שלמה בצבע ירוק. הוסיפו ידיים, רגליים ונעליים מקרטון בצבע שחור ואדום. הדביקו מדבקות ירוקות גדולות ובתוכן שימו עיניים גדולות, הוסיפו ריסים ופה מחייך מסול בצבעים אדום ושחור. תוכלו להכניס את הברכה לתוך "ללה". הברכה יכולה להיות לגן ו/או לכל משפחה.

משחק בכבודים

הילדים יושבים בשני טורים ומתמסרים בכדורי ים או כדורי טניס. 4-3 ילדים מנסים לעבור בין הטורים בלי להיפגע.כשילד שבחרנו מרים תמרור עצור, מפסיקים לגלגל את הכדורים, והילדים עוברים עם המתנדב בין שני הטורים.

מטאטא בנושא בטיחות בדרכים

חִתכו בסיס של שני בקבוקים ירוקים (10 ס"מ). חברו את החלקים בעזרת סרט בידוד שחור. הוסיפו עיניים ופה מחייך. לתוך המכל הכניסו מִשאָלות בנושא בטיחות בדרכים (מתאים לראש השנה ולימי הולדת).

ברכות לשנה החדשה

קפלו דף לשניים. גזרו ממנו את הדמות של ללה מכיוון הקיפול. הילדים יצבעו את החלק החיצוני ויציירו את ללה. בחלק הפנימי יציירו ויכתבו ברכות לשנה החדשה (אפשר להכין גם הזמנות למופע, סיפור אישי ועוד).

פינת ללה

הכינו פינה מיוחדת לנושא בטיחות בדרכים, קשטו את הפינה במגוון גדול של ללות מחומרים שונים. הוסיפו סיסמאות, תמונות ומסרים בנושא.

קרדיטים

כתיבה ועריכה: נטע סילוני, רונית רביב
מנהלת תוכנית זה"ב בגן - רונית רביב.
צוות מוביל תוכנית זה"ב בגן - יענקלה חי - סמנכ"ל עמותת אור ירוק, אורנית דקל - מנכ"ל תנועת של"מ, יעל דרורי - רכזת ארצית זה"ב בגן, חברת הנהלת של"מ, עידית קידר - מנחה ארצית, ליאת אבישר - רכזת פרויקטים אור ירוק.
יעוץ וליווי לתכנית: נירה עדן
עיצוב : יפעת יעקבי
עריכה לשונית: ניצה פלד
יוצרת פרוייקט "ללה " - נטע סילוני, פיתוח תכנים חינוכיים
איור דמות "ללה" - טלי מנשס, סטודיו קארט בלאנש

עבודות יצירה:
ימימה אשבל - ראש העין, אילנה חתומי, גינתון - מ.א חבל מודיעין,
יוסי פינצבסקי - לוד, סולי נקש - דימונה, רותי גלזנר - בת ים,
שוש רקאנטי - רמת גן, נגה אלטר - ראשון לציון, אילן לינצקי - ראשון לציון,
פולדו אייל - תל מונד, רחלי ברקוביץ - קרית ביאליק,
מלכה מסלוביץ - רחובות.

גמלאים מתנדבים בגני הילדים היא תכנית המופעלת על ידי עמותת אור ירוק ותנועת של"מ - החברה למתנ"סים בשיתוף משרד החינוך.
התכנית פועלת משנת תשס"ה.
לפרטים : עמותת אור ירוק 09-7776162
תנועת של"מ 03-7600145 או במתנ"ס בישוב.
מידע נוסף באתר אור ירוק (קהילה)
www.oryarok.org.il

